

Research Article

An Overview of the Healthy School with the Approach of Educational Management Knowledge

Manijeh Taleshi¹ , Seyyedeh Zahra Hosseini Doronkolaie¹

1. Department of Educational Administration, Faculty of Humanity, Islamic Azad University, Babol, Iran.

Email: taleshi.manijeh63@gmail.com

2. Department of Educational Sciences, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran.

Email: S.zahra.hoseini61@gmail.com

* Corresponding Author: S.zahra.hoseini61@gmail.com

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Healthy School
Educational
Management
Organizational Health
Educational Leadership
Educational Quality
School Effectiveness

Received:

04 July 2024

Received in revised form:

27 July 2024

Accepted:

10 August 2024

Published:

22 August 2024

Pp.38-50

Background and Objectives: The healthy school model is a modern approach to educational management that emphasizes organizational health, improved teaching and learning processes, and enhanced students' academic performance and personal development. Implementing this model requires effective management strategies, dynamic educational leadership, teacher empowerment, and a supportive, participatory, and motivating learning environment. This study aimed to examine educational management strategies and models in healthy schools and identify key components contributing to educational and organizational effectiveness.

Methodology: This study employed a systematic review approach. Relevant literature was searched using keywords related to educational management, healthy schools, organizational health, educational quality, educational leadership, and school effectiveness, along with their Persian equivalents. Searches were conducted in PubMed, Web of Science, Scopus, Google Scholar, ScienceDirect, SID, and Magiran databases. Initially, 24 articles were identified. Following title, abstract, and full-text screening and the application of inclusion and exclusion criteria, 11 articles were excluded, leaving 13 relevant studies for content analysis.

Results: The findings identified several key educational management strategies in healthy schools, including transformational and motivational leadership, strategic planning, professional teacher development, integration of innovative educational technologies, continuous performance evaluation, effective organizational communication, and promotion of a collaborative school culture. Furthermore, establishing safe and supportive learning environments, promoting students' psychological and social well-being, developing individual and interpersonal skills, and strengthening teacher and parental participation emerged as essential components of healthy school management.

Conclusion: Educational management based on the healthy school model can enhance educational quality, student motivation, teacher satisfaction, and organizational effectiveness by integrating organizational health, effective leadership, educational innovation, and stakeholder participation. Therefore, reconsidering traditional school management practices and adopting health-oriented, participatory, and evidence-based approaches are essential for achieving sustainable educational improvement and comprehensive student development.

Citation: Taleshi, M. & Hoseini Darunkolaie, S. Z. (2024). An Overview of the Healthy School with the Approach of Educational Management Knowledge. Knowledge and Research in New Higher Education, 1(2), 38-50.

 <http://10.22034/NHERK.2024.171947>

Authors retain the copyright and full publishing rights. © Authors.

The Article is Published by [Alim-e-Noor Publication Center](http://www.alim-e-noor.com).

This article is an open access article licensed under

The [Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) (CC BY 4.0).

مقاله پژوهشی

مولفه های سازماندهی هولوگرافیک در آموزش عالی مازندران

منیژه تالشی^۱ سیده زهرا حسینی درونکلایی^۲

۱. گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بابل، بابل، ایران

۲. گروه علوم تربیتی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

نویسنده مسئول: S.zahra.hoseini61@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
واژگان کلیدی: مدرسه سالم مدیریت آموزشی سلامت سازمانی رهبری آموزشی کیفیت آموزش اثربخشی مدرسه	زمینه و هدف: مدرسه سالم به عنوان یکی از الگوهای نوین مدیریت آموزشی، با تأکید بر سلامت سازمانی، بهبود کیفیت فرایندهای یاددهی و یادگیری و ارتقای عملکرد تحصیلی و تربیتی دانش آموزان، جایگاه مهمی در نظام های آموزشی دارد. تحقق چنین الگویی مستلزم بهره گیری از راهبردهای مدیریتی اثربخش، رهبری آموزشی پویا، توانمندسازی معلمان و ایجاد محیطی حمایتگر، مشارکتی و انگیزه بخش است. مدیریت آموزشی در مدرسه سالم با تأکید بر برنامه ریزی هدفمند، توسعه منابع انسانی، بهبود ساختار سازمانی، ارزشیابی مستمر و تقویت تعاملات اجتماعی، زمینه ارتقای اثربخشی مدرسه را فراهم می سازد. پژوهش حاضر با هدف بررسی راهبردها و مدل های مدیریت آموزشی در مدرسه سالم و شناسایی مؤلفه های مؤثر بر بهبود عملکرد آموزشی و سازمانی انجام شد.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۴	روش پژوهش: پژوهش حاضر با رویکرد مرور نظام مند انجام گرفت. جستجوی منابع علمی با استفاده از کلیدواژه های مرتبط با مدیریت آموزشی، مدرسه سالم، سلامت سازمانی، کیفیت آموزش، رهبری آموزشی و اثربخشی مدرسه و معادل های انگلیسی آن ها در پایگاه های اطلاعاتی Magiran و SID، ScienceDirect، Google Scholar، Scopus، Web of Science، PubMed گرفت. در مرحله اولیه، ۲۴ مقاله شناسایی شد که پس از بررسی عنوان، چکیده، متن کامل و اعمال معیارهای ورود و خروج، ۱۱ مقاله حذف و ۱۳ مقاله مرتبط برای بررسی و تحلیل محتوایی انتخاب شدند.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۵/۰۶	یافته ها: یافته های حاصل از مرور مطالعات نشان داد راهبردهای مدیریت آموزشی در مدرسه سالم شامل رهبری تحول آفرین و انگیزشی، برنامه ریزی راهبردی، توانمندسازی حرفه ای معلمان، بهره گیری از فناوری های نوین آموزشی، ارزشیابی مستمر عملکرد، تقویت ارتباطات سازمانی و توسعه فرهنگ مشارکت و همکاری است. همچنین ایجاد محیط آموزشی ایمن و حمایتگر، توجه به سلامت روانی و اجتماعی دانش آموزان، تقویت مهارت های فردی و اجتماعی و افزایش مشارکت معلمان و خانواده ها از مؤلفه های مهم تحقق مدرسه سالم محسوب می شوند.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۲۰	نتیجه گیری: مدیریت آموزشی مبتنی بر الگوی مدرسه سالم، با تلفیق سلامت سازمانی، رهبری اثربخش، نوآوری آموزشی و مشارکت ذی نفعان، می تواند زمینه بهبود کیفیت آموزش، افزایش انگیزش و رضایت دانش آموزان و معلمان و تحقق اهداف تربیتی را فراهم سازد. بنابراین، بازنگری در شیوه های مدیریت مدارس و تقویت رویکردهای سلامت محور و مشارکتی ضروری به نظر می رسد.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۰۱	
صص. ۳۸-۵۰	

استناد: تالشی، منیژه و حسینی درونکلایی، سیده زهرا. (۱۴۰۳). مروری بر مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی. *دانش و پژوهش در آموزش عالی نوین*، ۱(۲)، ۳۸-۵۰.

 <https://doi.org/10.22034/nherk.2024.171947>

حق نشر و حقوق کامل انتشار برای نویسندگان محفوظ است. © نویسندگان. این مقاله توسط مرکز انتشارات علیم نور منتشر شده است. این مقاله یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) منتشر شده است.

مقدمه

تعلیم و تربیت همواره به عنوان ابزاری برای دستیابی به جایگاه رفیع انسانی محسوب می‌گردد. از سوی دیگر باید گفت که تعلیم و تربیت صحیح راه‌حل اساسی رفع بحران‌های فزاینده جهانی از قبیل شکاف کشورهای توسعه یافته و درحال توسعه، فقر، جنگ و نظایر اینها محسوب می‌شود. چراکه ریشه همه نابسامانی‌ها در نقص و کمبودهای تربیتی است. مدارس مهمترین عامل انتقال بسط و اعتلاء فرهنگی و ابزاری برای تحقق حیات انسانی هستند. این سازمان و نهاد مقدس و بسیار مهم با تربیت کودکان و نوجوانان، دانش، بینش، نگرش، مهارت‌ها و معارف لازم را در سطوح و مقاطع معین، جهت رشد امکانات و ظرفیت و رفع نیازهای جامعه و توسعه تمدن و فرهنگ جهانی به آن‌ها منتقل می‌کند. از سوی دیگر باید اذعان نمود که تحقق رسالت نهایی مدارس و رسیدن به اهداف کلان آموزشی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و آموزشی زمانی امکان‌پذیر هست که مدارس دارای سلامت و پویایی باشند. چراکه تحقق رسالت خطیر تعلیم و تربیت در مکانی به نام مدرسه صورت می‌گیرد، و به همین دلیل تبدیل مدرسه به یک مکان سالم، زنده، پویا و مهیج یکی از بزرگترین چالش‌های دست اندرکاران هر نظام آموزشی محسوب می‌شود (جاویدان و همکاران، ۱۴۰۱، ص، ۸۶).

مدرسه سالم مکانی است که امکان ارتقای سلامت را فراهم می‌کند و با ایجاد نیرویی متعادل در دانش‌آموزان به آن‌ها کمک می‌نماید (کاظم‌پور و همکاران، ۱۴۰۲، ص، ۷۸). زیرا شادابی، نشاط، سلامتی و آمادگی کودکان به یادگیری کمک می‌کنند. هوی و تارتر، مدرسه سالم را یک مکان لذت بخش برای یادگیری معرفی کرده‌اند؛ مکانی که مربیان و دانش‌آموزان همدیگر را دوست داشته باشند و نسبت به نیازهای اجتماعی و عاطفی فراگیران حساسیت نشان دهند (مولایی و هدایتی، ۱۴۰۰، ص، ۱۳۹). مدرسه سالم مکانی است که امکان ارتقای سلامت را فراهم می‌کند و با ایجاد نیرویی متعادل در دانش‌آموزان به آن‌ها کمک می‌نماید (کاظم‌پور و همکاران، ۱۴۰۲، ص، ۷۸). هوی و تارتر، مدرسه سالم را یک مکان لذت بخش برای یادگیری معرفی کرده‌اند؛ مکانی که مربیان و دانش‌آموزان همدیگر را دوست داشته باشند و نسبت به نیازهای اجتماعی و عاطفی فراگیران حساسیت نشان دهند (مولایی و هدایتی، ۱۴۰۰، ص، ۱۳۹). در مدرسه سالم، تمامی فرآیندها به صورت تدریجی و تکاملی و در راستای هدف نهایی تعلیم و تربیت قرار می‌گیرند، و توأم با تأمین مؤلفه‌های سلامت در شخصیت افراد و سازمان همراه است. در این نوع مدرسه پیشرفت تحصیلی و فرصت‌های انتخاب در زندگی با ارائه یک برنامه جامع شخصی، اجتماعی، بهداشتی، درمانی، فعالیت بدنی، تغذیه سالم و آموزش ارتباطات صحیح توسعه یافته، فرصت ارتقای سلامتی و تعادل انرژی در فراگیران فراهم می‌شود (زیولونگی و جوزپی، ۲۰۲۳، ص، ۲۵). لذا ارائه الگوی مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی به منظور بهبود یادگیری دانش‌آموزان مهم به نظر می‌رسد.

الگوی مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی، به معنای طراحی و اجرای راهبردها و برنامه‌هایی است که به ساماندهی و توسعه سلامت جسمی و روانی دانش‌آموزان و افراد مرتبط با آموزش می‌پردازد. هدف اصلی از اجرای الگوی مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی، بهبود کیفیت آموزش و یادگیری است. این الگو بر اساس رویکردی همه‌گیر و به شیوه یکپارچه اقدام به توسعه و ارتقاء وضعیت سلامت جسمی و روانی دانش‌آموزان و افراد مرتبط با آموزش می‌کند.

با اجرای الگوی مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی، امکان دستیابی به آموزش و یادگیری بهتر و همچنین ساماندهی و ارتقاء سلامت دانش آموزان بهبود خواهد یافت. این الگو باعث خواهد شد تا مدارس به محیطی سالم و مناسب برای رشد و پیشرفت دانش آموزان تبدیل شوند. با استفاده از الگوی مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی، مدیران مدارس قادر خواهند بود برنامه‌های مناسب آموزشی را برای دانش آموزان تدوین کنند و بهبود مستمر را در عملکرد آموزشی مدرسه به وجود آورند. از جمله مزایای استفاده از الگوی مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی می‌توان به بهبود عملکرد مدرسه، افزایش یادگیری دانش آموزان، بهبود روابط میان اعضای مدرسه (مدیران، معلمان، دانش آموزان و والدین) اشاره کرد. همچنین، استفاده از این الگو می‌تواند منجر به توسعه شخصی و حرفه‌ای مدیران و معلمان شود و مدرسه را به عنوان یک سازمان آموزشی موفق تقویت کند و در نهایت، نه تنها بهبود در عملکرد مدرسه را به ارمغان می‌آورد بلکه نقش مهمی نیز در پیشبرد آموزش و یادگیری و سلامت روان دانش آموزان ایفا می‌کند.

مدرسه میعادگاه و قرارگاه تحقق اهداف نظام آموزشی است، لذا لازم است که به بحث سلامت همه اجزاء و عناصر آن توجه گردد و با تمام توان در جهت تحقق مفهوم مدرسه سالم تلاش شود. به همین دلیل تأمین مدرسه سالم بایستی در صدر اولویت‌های اصلی دست‌اندرکاران نظام آموزشی قرار گیرد. مدرسه سالم در مقابل فشارهای نامعقول محیط، والدین و گروه‌های ذینفع برای مصادره و انحراف سیاست‌های کلی مدرسه مقاومت نموده و مدیریتی ترکیبی (رابطه مدار و وظیفه مدار) را اعمال می‌کند. به دلیل حمایت این نوع مدارس از معلمان و مربیان، آنها همواره استانداردهای عملکردی سطح بالای خود را حفظ نمود و آنان را به یادگیری و آموزش متعهد می‌سازد، هدف یادگیری سطح بالا ولی قابل حصول را برای فراگیران مدنظر قرار داده و استانداردهای علمی سطح بالای خود را نیز حفظ می‌کنند. فراگیران در این نوع مدارس با انگیزه بالا در زمینه علمی کار می‌کنند و به معلمان احترام می‌گذارند. وسایل و مواد آموزشی در دسترس همگان است و معلمان به یکدیگر اعتماد و احترام دارند و به مدرسه خود افتخار می‌کنند، و مدیران نیز حامی معلمان هستند (جاویدان و همکاران، ۱۳۹۷، ص ۱۱۱). بنابراین ارائه الگویی برای مدارس سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی ضروری است.

الگوی مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی بر اساس اصول و مفاهیم مدیریت آموزشی ساخته شده است و به منظور ایجاد یک محیط سالم و پررونق برای یادگیری و توسعه دانش آموزان مورد استفاده قرار می‌گیرد که از مراحل و استراتژی‌های مختلفی تشکیل شده است تا بهبود عملکرد مدرسه و یادگیری دانش آموزان را تضمین کند. این الگو شامل مواردی از قبیل تعیین هدف‌ها و استراتژی‌ها: در این مرحله، هدف‌ها و آرمان‌های مدرسه بررسی شده و استراتژی‌های مناسب برای دستیابی به این هدف‌ها تعیین می‌شود. همچنین، این استراتژی‌ها بر اساس دانش مدیریت آموزشی تعیین می‌شوند و بهبود روند آموزش و یادگیری را تضمین می‌کنند؛ برنامه‌ریزی و مدیریت منابع: در این مرحله، منابع مورد نیاز برای اجرای استراتژی‌ها شناسایی می‌شوند و برنامه‌ریزی منابع انجام می‌شود. این منابع شامل افراد، تجهیزات، و دستاوردهای دیگری است که برای آموزش و یادگیری در مدرسه لازم است؛ طراحی و اجرای فرآیندهای آموزشی: در این مرحله، فرآیندهای آموزشی در مدرسه طراحی و اجرا می‌شوند. این فرآیندها شامل برنامه‌های درسی، روش‌های تدریس،

ارزیابی و بازخورد می‌شوند که همه با هدف بهبود یادگیری دانش‌آموزان انجام می‌شوند؛ ارزیابی و تجزیه و تحلیل: در این مرحله، عملکرد آموزشی مدرسه ارزیابی می‌شود. این ارزیابی شامل اندازه‌گیری پیشرفت دانش‌آموزان، ارزیابی روش‌های آموزشی و تجزیه و تحلیل داده‌ها است. این ارزیابی با هدف بهبود روند آموزش و یادگیری صورت می‌گیرد؛ می‌باشد. الگوی مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی به منظور ایجاد یک محیط مثبت و امن برای دانش‌آموزان طراحی شده است. این الگو از رویکردهای مدیریتی استفاده می‌کند که بهبود سلامت روان دانش‌آموزان را تأمین می‌کند. این امر می‌تواند به افزایش خودباوری، اعتماد به نفس و بهبود مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان منجر شود. همچنین این الگو موجب می‌شود که دانش‌آموزان از سبک‌های یادگیری مناسبی استفاده نمایند. دانش مدیریت آموزشی، حوزه‌های علمی - عملی است که با استفاده از شالوده‌های دانش سایر علوم (اجتماعی، سیاسی، اقتصادی) و با تمرکز بر بافت و مختصات خاص سازمان‌های آموزشی در صدد تحقق اهداف سازمانی در سطوح مختلف (اداری، آموزشی، تربیتی، فرهنگی و غیره) است (موسوی، ۱۴۰۰، ص، ۸۳). از طرفی انجام تحقیق پیرامون موضوع مدرسه سالم باعث می‌شود که مدیران و رهبران آموزشی با بررسی و تبیین مقوله سلامت و عوامل مؤثر در تحقق مدرسه سالم، از آنها به عنوان ابزار شکوفایی پتانسیل‌های انسانی و تسلط و اشراف بر محیط مدرسه برای جلوگیری از ورود عوامل زمینه‌ساز و تهدیدکننده سلامت مدرسه استفاده کنند. از سوی دیگر، شناسایی عوامل یاد شده می‌تواند به برنامه‌ریزی برای تحقق مدرسه سالم بی‌انجامد و با انجام اقدامات مؤثر، به کاهش آسیب‌های ناشی از عدم سلامت مدرسه مانند ترک تحصیل، بحران خاص هر دوره تحصیلی که تحقق اهداف والای تربیتی را با تأخیر یا اخلال مواجه می‌کنند، پرداخت؛ چراکه تحقق هدف‌های والای هر نظام آموزشی نیازمند توجه جدی به تدوین الگوی مدرسه سالم و تحقق آن در مدارس، یا ایجاد مدارس سالم به عنوان شرط اصلی فرایند رشد و توسعه می‌باشد (شواری و همکاران، ۲۰۲۲، ص، ۲).

روش کار

مطالعه حاضر یک مطالعه مروری است بر مقالات دو زبان فارسی و انگلیسی در بازه زمانی سال‌های که در مجلات داخلی یا خارجی چاپ و منتشر شده‌اند و به بررسی مدرسه سالم و دانش مدیریت آموزشی با رویکرد معیارهای ورود مطالعه و هدف مطالعه حاضر بوده‌اند. جستجوی مقالات براساس واژگان کلیدی فارسی؛ مدرسه سالم، دانش مدیریت آموزشی، آموزش عالی ایران، دانش‌آموزان، معلمان و نیز معادل انگلیسی این کلیدواژه‌ها در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی معتبر از جمله *Magiran*، *Web of Science*، *Scopus*، *Google scholar*، *Science Direct*، *SID* و *Pubmed* مورد بررسی قرار گرفت. تمام مقالات اصیل جهت ورود به مطالعه جمع‌آوری و بررسی گردیدند. معیارهای غربالگری با اعمال معیارهای ورود و خروج در سه مرحله صورت گرفت؛ (۱) مقالاتی که واژه‌های کلیدی در عنوان خود نداشته‌اند حذف شده‌اند، (۲) مقالات در قالب چکیده و پایان‌نامه‌ها و گزارش همایش، کنگره‌ها و سخنرانی‌ها از مطالعه خارج شده‌اند، (۳) مقالاتی که صرفاً چکیده داشته‌اند از مطالعه خارج شده‌اند، (۵) مطالعاتی که محتوا با هدف مطالعه مقاربت

موضوعی نداشته اند از مطالعه خارج شده‌اند. ۲۴ مقاله در ابتدای جستجو یافت شد در مرحله غربالگری (۴ مرحله ابتدایی) ۱۱ مقاله از مطالعه خارج شده اند و در مرحله انتهای غربالگری ۱۳ مقاله مرتبط با هدف مطالعه باقی ماندند که مورد ارزیابی محتوایی قرار گرفت و وارد مطالعه شدند.

یافته‌ها

نتایج جستجو مقالات تعداد ۱۳ مقاله داخلی و خارجی در راستای هدف مطالعه در ذیل آورده شده است. رضایی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه سلامت سازمانی مدارس با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهرستان بهشهر» که بر روی ۲۵۰ نفر از آموزگاران شهرستان بهشهر انجام دادند، به این نتایج دست یافتند که؛ بین سلامت سازمانی مدارس با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین بین تمامی مولفه‌های سلامت سازمانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهرستان بهشهر رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

جاویدان و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان «طراحی الگوی مدرسه سالم و میزان تطابق آن‌ها از دیدگاه مدیران و معلمان مدارس» که بر روی ۳۰۰ نفر از مدیران و معلمان مدارس استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و فارس انجام دادند، به این نتایج دست یافتند که؛ ۷ مقوله اصلی شناسایی شد که عبارتند از: ۱. محیط فیزیکی، ۲. ویژگی‌های مدیریتی، ۳. منابع انسانی، ۴. فرهنگ مدرسه، ۵. ارتباط و مشارکت اجتماعی، ۶. محیط عاطفی- روانی- اجتماعی و ۷. عناصر برنامه درسی. میانگین وضعیت ابعادی چون ویژگی‌های مدیریتی، منابع انسانی، برنامه درسی، مشارکت و ارتباطات اجتماعی، به صورت معناداری بالاتر از میانگین متوسط جامعه؛ و در وضعیت مطلوب است. همچنین ابعادی مانند فرهنگ، محیط فیزیکی، محیط عاطفی- روانی، پایین‌تر از میانگین متوسط جامعه و نامطلوب بودند.

حجازی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان «پیش‌بینی سلامت سازمانی مدارس از طریق رهبری تحول‌آفرین و روحیه کارآفرینی» که بر روی ۳۳۰ نفر از مدیران، معاونان و آموزگاران مدارس ابتدایی شهر یاسوج انجام دادند، به این نتایج دست یافتند که؛ روحیه کارآفرینی و رهبری تحول‌آفرین به‌صورت مثبت و معنادار سلامت سازمانی مدارس را پیش‌بینی می‌کنند. همچنین از میان ابعاد رهبری تحول‌آفرین بعد ملاحظات فردی به‌صورت مثبت و معنادار و ویژگی‌های آرمانی به‌صورت منفی و معنادار سلامت سازمانی مدارس را تبیین نموده است.

کشوری، و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان «طراحی چارچوب نظری مدارس امن در آموزش و پرورش ایران: یک پژوهش کیفی» که بر روی ۱۵ نفر از اساتید و متخصصان حوزه آموزش و پرورش و متخصصان معماری انجام دادند، به این نتایج دست یافتند که؛ مدارس امن دارای دو دسته مولفه اصلی تحت عنوان ۱- مولفه‌های روانشناختی- جسمانی با مضامین سازمان دهنده: امنیت روانی، امنیت جسمی، امنیت رفتاری، امنیت اجتماعی؛ ب ۲- مولفه‌های آموزشی- درسی با مضامین سازمان دهنده: امنیت فیزیکی، امنیت رفاهی و امنیت آموزشی می‌باشد. با کاربرد مؤلفه‌های مدارس امن، دانش-

آموزان می‌توانند به دور از دغدغه‌های جسمی، روانی و غیره و همچنین مشکلات رفاهی و دشواری‌های ناشی از امکانات و تجهیزات، درگیر در بحث و یادگیری شوند.

مولایی و هدایتی (۱۴۰۰)، در پژوهشی با عنوان «تعیین‌کننده‌های سلامت سازمانی در مدرسه و تعیین شونده‌های ناشی از آن: یک مطالعه کیفی» به این نتایج دست یافتند که؛ مدیر آموزشی، رهبری آموزشی، ویژگی‌های دموگرافیک مدرسه، ویژگی‌های معلمان، فرهنگ مدرسه و محیط سالم از بارزترین تعیین‌کننده‌های سلامت سازمانی و تعهد سازمانی معلم، رفتار شهروندی، خشنودی شغلی معلم، پیشرفت تحصیلی و سلامت عمومی دانش‌آموزان از مهم‌ترین تعیین‌شونده‌های ناشی از آن هستند.

رحیمیان و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان «اعتبارسنجی مدل مفهومی مدرسه سالم با تأکید بر بهداشت سازمانی با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری» که بر روی ۲۱۰ مدرسه ابتدایی استان مازندران انجام دادند، به این نتایج دست یافتند که؛ مهمترین ابعاد یک مدرسه سالم عبارتند از: مدیر آموزشی، رهبری آموزشی، نگرش معلم، فرهنگ مدرسه، تعهد سازمانی، رفتار شهروندی معلم، رضایت شغلی، پیشرفت تحصیلی و سلامت عمومی دانش‌آموزان. همچنین این مطالعه نشان داد که سلامت عمومی و سازمانی از عوامل اصلی دستیابی به یک مدرسه سالم است.

اندیشمند و شریف‌زاده ماهانی (۱۳۹۸)، در پژوهشی با عنوان «تحلیل کیفی: ادراک تجربه شده معلمان از ابعاد و مولفه‌های مدرسه سالم» که بر روی ۱۵ نفر از معلمان مدارس شهر کرمان انجام دادند، به این نتایج دست یافتند که؛ ۳ مضمون اصلی استخراج شد: مضمون اول: ابعاد سلامت سازمانی شامل درون مایه‌های ابعاد عاطفی - اجتماعی - فکری و جسمی است. مضمون دوم: محیط فیزیکی سالم شامل درون مایه‌های: نیازهای اساسی - تهیه ویژگی‌های محیط زیبا و مضمون سوم: محیط اجتماعی سالم شامل درون مایه‌های: تعامل مطلوب و احساس همدلی است.

جاویدان و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان «توسعه الگوی مدرسه سالم: یک مطالعه کیفی» به این نتایج دست یافتند که؛ مدرسه سالم دارای ۷ مضمون سازمان دهنده سطح اول یا ابعاد اصلی (محیط فیزیکی مدرسه، ویژگی‌های مدیریتی، منابع انسانی، فرهنگ مدرسه، ارتباط و مشارکت اجتماعی، محیط عاطفی، اجتماعی و روانی و برنامه درسی)، ۳۷ مضمون سازمان دهنده سطح دوم و ۸۲ مضمون پایه می‌باشد. تحقق مدرسه سالم مستلزم توجه به تمامی ابعاد ۱۲۶ گانه ویژگی‌های حاصل به وسیله پژوهش حاضر می‌باشد تا مختصات یک مدرسه سالم طراحی و عملیاتی گردد.

الزهرانی (۲۰۲۳)، در پژوهشی با عنوان «چارچوب مدارس سالم در عربستان سعودی: یک مرور داستان گونه» به این نتایج دست یافت که؛ مدرسه سالم یک رویکرد کلی به مدرسه در جهت ترویج سلامت در محیط مدرسه است. اختلافی بین مفاهیم ایده‌آل چارچوب مدارس سالم و اجرای فعلی وجود دارد. ترویج رژیم غذایی سالم و فعالیت‌های ورزشی به عنوان نقطه شروعی برای پیاده‌سازی گسترده‌تر این چارچوب هستند. اختصاص منابع مالی و فرصت‌های مداوم، افزایش ظرفیت برای معلمان و کارکنان مدرسه و همکاری بین بخش‌های بهداشت و آموزش برای ارائه چارچوبی طولانی برای نظارت و ارزیابی نتایج مدارس سالم ضروری است.

لانگ و همکاران (۲۰۲۳)، در پژوهشی با عنوان «سلامت مدارس و اصلاح نظام آموزشی ملی: یک مطالعه کیفی» به این نتایج دست یافتند که؛ سیستم‌های آموزشی بریتانیا در حال واگرایی هستند و سیستم آموزشی در ولز در حال انجام اصلاحات اساسی با تاکید قابل توجه بر سلامت و رفاه است. همچنین نتایج نشان داد که اصلاح نظام آموزشی برای دستیابی به سلامت مدارس مستلزم تغییر در سطوح مختلف نظام آموزشی است. توجه به هر سطح و تعاملات بین آنها برای دستیابی به تغییر ضروری است.

کواسویگ و همکاران (۲۰۲۳)، در پژوهشی با عنوان «حفاظت از اجتماعات مدرسه در برابر کووید-۱۹ و شیوع بیماری‌های عفونی دیگر: نیاز فوری به مدارس سالم در اوتیروآ نیوزیلند» به این نتایج دست یافتند که؛ انتقال گسترده کووید ۱۹ در مدارس به سلامت و آموزش هم ضربه می‌زند. مدرسه باید یکی از امن‌ترین مکان‌ها برای کودکان باشد. به جای اینکه اینطور باشد، واقعیت‌های سال ۲۰۲۲ نشان داد که مدارس نیوزیلند به عنوان محیط‌های با ریسک بالا برای انتقال بیماری‌های عفونی بودند. نرخ ابتلا به کووید ۱۹ بالا در معلمان مدرسه نشان می‌دهد که ایمنی شغلی آنها به دلیل عدم وجود حفاظت در مدارس به شدت تخریب شده است. این محققین بیان داشتند علاوه بر حفاظت از سلامت و یادگیری در دوره‌های شیوع و ماه‌های زمستان، رویکردهای موثر کنترل عفونت متراکم و جامع داخل مدرسه می‌تواند از وقوع ویروس‌های جدید و شدید در مدارس به عنوان شرایط پیش‌تر از توزیع جلوگیری کند.

ولارده و همکاران (۲۰۲۲)، در پژوهشی با عنوان «چارچوب مدیریت سالم مدرسه: تأثیر میانجی‌گر رهبری تحول‌آفرین در هوش فرهنگی و سلامت سازمان» به این نتایج دست یافتند که؛ اثرات مستقیم هوش فرهنگی بر رهبری تحولی و سلامت سازمانی مدارس دوره متوسطه دوم برجسته بوده است. به علاوه، مشخص شد که رهبری تحولی اثر مستقیمی بر سلامت سازمانی مدارس دارد. ارزیابی مدل ساختاری نشان داد که رهبری تحولی تأثیر میانجی‌گری بر هوش فرهنگی رهبران مدرسه و سلامت سازمانی مدارس دوره دوم دارد.

گونزالس و همکاران (۲۰۲۲)، در پژوهشی با عنوان «ساخت مدارس سالم از طریق علم شهروندی با فناوری: مورد مدل عملی مشارکتی صدای ما در مدارس شهر بوگوتا، کلمبیا» به این نتایج دست یافتند که؛ محیط‌های فیزیکی و اجتماعی در محیط‌های مدرسه برای ترویج سلامت در بین کودکان و نوجوانان مهم هستند. تلاش‌ها برای ایجاد محیط‌های حمایتی در سطح مدرسه می‌تواند از تعامل جامعه و فرآیندهای تقویت توانمندی برای ترویج سلامت بهره‌برداری کنند. این مطالعه از روش علم شهروندی توسط مردم مدل صدای ما با استفاده از یک برنامه تلفن همراه برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده کرد که شامل مراحل زیر بود: (۱) طراحی، برنامه‌ریزی و جذب؛ (۲) جمع‌آوری داده‌ها؛ (۳) جلسات جامعه برای تجزیه و تحلیل موضوعی، تعیین اولویت و طراحی اولیه راه‌حل‌های امکان‌پذیر؛ و (۴) جلسات با تصمیم‌گیرندگان برای ارائه تغییرات. شهروندان به منظور ارتقاء محیط‌های فعالیت‌های جسمانی ایمن‌تر و تأمین‌تر و ترکیبی‌تر از غذا و نوشیدنی‌های سالم پیشنهاداتی دریافت کردند. این مطالعه به کودکان و نوجوانان اجازه داد تا صدای خود را به تصمیم‌گیران برسانند و آنها را به عنوان عوامل تغییر در فرآیند ساخت مدارس سالم تقویت کنند.

بحث

مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی، به مدیران مدارس و مدرسه داران اطلاعاتی ارائه می‌دهد که برای بهبود سیستم آموزشی و افزایش کیفیت آموزش در مدارس مفید است. این رویکرد با توجه به نیازها و چالش‌های مربوط به هر مدرسه، راهکارهایی ارائه می‌دهد تا بهبود و توسعه منابع و زیرساخت‌های آموزشی به درستی انجام شود. مدرسه سالم، با استفاده از رویکرد دانش مدیریت آموزشی، به منظور ارتقای کیفیت آموزش و پرورش در محیط مدرسه تلاش می‌کند. در این رویکرد، دانش و تجربیات مدیران مدرسه به عنوان یکی از عوامل اصلی برای بهبود عملکرد مدرسه در نظر گرفته می‌شود. یکی از ویژگی‌های اساسی مدرسه سالم با استفاده از دانش مدیریت آموزشی، توجه به نیازهای فردی دانش‌آموزان است. این رویکرد بر این اصل تأکید دارد که هر دانش‌آموز نیازهایی خاص و فردی دارد و باید برنامه‌های آموزشی و تربیتی مناسب برای او در نظر گرفته شود. علاوه بر این، مدرسه سالم با استفاده از دانش مدیریت آموزشی به بهبود ارتباطات داخلی و خارجی مدرسه توجه می‌کند. ایجاد ارتباطات سالم و موثر بین مدیران، معلمان، دانش‌آموزان و والدین، یکی از عوامل مهم در موفقیت مدرسه است. با ارتباطات قوی، اطلاعات و دانش مدیران و معلمان به یکدیگر منتقل می‌شود و فرصت‌های بهبود را فراهم می‌کند. همچنین، مدرسه سالم با استفاده از رویکرد دانش مدیریت آموزشی، به تعیین هدف‌ها و اهداف آموزشی برای مدرسه خود می‌پردازد. این رویکرد بر این اصل تأکید دارد که برای رسیدن به موفقیت، هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی دقیق و منظم ضروری است. با تعیین هدف‌های صحیح و کارآمد، مدرسه می‌تواند برنامه‌های آموزشی و فرهنگی مناسبی را برای دانش‌آموزان خود اجرا کند. در نهایت، مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی، به تحقق رضایت دانش‌آموزان، معلمان و والدین می‌پردازد. این رویکرد تأکید دارد که همه افراد مرتبط با مدرسه، از عملکرد و فعالیت‌های آموزشی راضی باشند و به این ترتیب، همکاری و همراهی قوی بین اعضای مختلف مدرسه ارتقا می‌یابد. چندین چالش در مورد مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی وجود دارد، اما در اینجا به برخی از مهم‌ترین چالش‌ها و راهکارهای موجود پرداخته می‌شود:

۱. مدیریت منابع مالی: یکی از چالش‌های اصلی مدیریت آموزشی در مدارس، مدیریت بهینه منابع مالی است. راهکارهایی مانند تهیه و تنظیم بودجه‌های دقیق، استفاده از منابع غیردولتی (مانند حمایت از والدین و نهادهای محلی) و برنامه‌ریزی صحیح برای هزینه‌ها می‌تواند به بهبود این چالش کمک کند.
۲. مدیریت منابع انسانی: استخدام و نگهداری معلمان و مدیران کفایت‌کننده واقعیتی است که بسیاری از مدارس با آن روبرو هستند. برای حل این چالش، راهکارهایی مانند جذب، حفظ و تقویت معلمان و مدیران با تخصص و علاقه، ایجاد طرح‌های توسعه حرفه‌ای و بهره‌گیری از مشاوره تربیت معلمان می‌تواند مفید باشد.
۳. بهبود روش‌های آموزشی: یکی از چالش‌های مهم مدارس، بهبود روش‌های آموزشی است. استفاده از متدهای فعال‌سازی دانش‌آموزان، توسعه برنامه‌های یادگیری مبتنی بر پروژه و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات

(ICT) می‌تواند در این زمینه به راهکارهای مؤثری تبدیل شود.

۴. ارتقای ارتباطات و همکاری: یکی دیگر از چالش‌های مدیریت آموزشی، بهبود ارتباط و همکاری بین مدیران، معلمان و دانش‌آموزان است. ارتباطات مؤثر در مدرسه باعث ایجاد محیط آموزشی سالم و پویا می‌شود. راهکارهایی مانند تشکیل جلسات هفتگی، گروه‌های کاری و استفاده از ابزارهای ارتباطی مدرن می‌تواند در این زمینه کمک کند.

۵. ارزیابی و بازخورد: ارزیابی عملکرد دانش‌آموزان و معلمان یکی از چالش‌های مدیران مدارس است. راهکارهایی مانند توسعه سیستم‌های سنجش عملکرد شفاف و به دور از هرگونه تبعیض، ایجاد فرصت‌های مستمر برای بازخورد و پیشنهادات و تشویق به رشد حرفه‌ای می‌تواند این چالش را حل کند.

۶. فرهنگ سازمانی: ایجاد یک فرهنگ سازمانی سالم و متمرکز بر ارزش‌های آموزشی و رفتارهای اخلاقی و مسئولیتی مهم است. اجرای برنامه‌های آموزشی برای تقویت مهارت‌های ارتباطی، خلاقیت و تفکر به مدت کوتاهی می‌تواند به تسهیل این فرهنگ سازمانی کمک کند.

با اجرای راهکارهای مناسب و دقیق، مدارس قابلیت ایجاد یک سازمان آموزشی سالم را خواهند داشت که بر اساس دانش مدیریت آموزشی عمل می‌کند. نادیده گرفتن این چالش‌ها می‌تواند به تدریج به ایجاد نظام آموزشی ضعیف و ناکارآمد منجر شود. به طور کلی، مدرسه سالم با استفاده از رویکرد دانش مدیریت آموزشی، بهبود کیفیت آموزش و پرورش را در مدرسه تسهیل می‌کند. با توجه به نیازهای فردی دانش‌آموزان، بهبود ارتباطات، تعیین هدف‌ها و اهداف و تحقق رضایت همه افراد مرتبط، مدرسه سالم می‌تواند به یک مرکز آموزشی موثر و کارآمد تبدیل شود.

نتیجه‌گیری

مدرسه سالم، یک مدرسه است که با رویکرد دانش مدیریت آموزشی فعالیت می‌کند. این رویکرد مدیریتی، بهبود کیفیت آموزش و تربیت را از طریق ایجاد چارچوب‌ها، سیاست‌ها و فرآیندهای موثر برای مدیریت مدرسه، تدوین و پیاده‌سازی می‌کند. یکی از اصول اصلی دانش مدیریت آموزشی در مدرسه سالم، توجه به نیازها و موانع کارکنان و دانش‌آموزان است. تحلیل نیازها و تامین آنها، باعث ارتقای کیفیت فرآیندها و انجام وظایف در مدرسه می‌شود. علاوه بر این، شناخت و رفع موانع موجود، بهبود شرایط آموزش و یادگیری را در مدرسه تضمین می‌کند. در مدرسه سالم، اهتمام به آموزش و پرورش سیستماتیک است. فراهم کردن فرصت‌های آموزشی برای همه دسته‌های جامعه، بهبود مهارت‌ها و دانش شغلی کارکنان و افزایش سطح دانش‌آموزان را تضمین می‌کند. این به مدرسه امکان می‌دهد تا با نیروی کار ماهر و دانش‌آموزان با استعداد، موید توانمندی و خلاقیت در آینده باشد. یکی از خصوصیات مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی، استفاده از فناوری‌های پیشرفته در فرآیندهای آموزشی است. استفاده از رایانه‌ها و اینترنت، ابزاری قدرتمند برای تسهیل فرآیندهای آموزشی و ارتباطات داخلی و خارجی مدرسه است. این مدرسه همچنین از نرم‌افزارها و سامانه‌های مدیریت آموزشی استفاده می‌کند تا مدیران و معلمان را در برنامه‌ریزی، نظارت و ارزیابی فرآیندهای

آموزشی یاری کند. دانش مدیریت آموزشی در مدرسه سالم، همچنین به مدیران اجازه می دهد تا از روش های نوین و مبتنی بر تحقیق در فرآیندهای آموزشی استفاده کنند. آنها می توانند با مطالعه و تجربه های موفق دیگر مدارس، بهبود سیستم های آموزشی خود را به دست آورند و راهکارهایی برای حل مشکلات و بهره گیری از توانمندی های مختلف ارائه دهند. به این ترتیب، مدرسه سالم با رویکرد دانش مدیریت آموزشی می تواند به رشد و توسعه مستدام آموزش و پرورش در جامعه کمک کند و به دانش آموزان و کارکنان فرصت های بهتری برای یادگیری و پیشرفت فراهم کند.

منابع

- اندیشمند، ویدا؛ شریف زاده ماهانی، مژگان (۱۳۹۸). تحلیل کیفی: ادراک تجربه شده معلمان از ابعاد و مولفه‌های مدرسه سالم. *نشریه علمی رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری*، ۳(۲۱)، ۱۴-۲۰.
- جاویدان، علی؛ مرزوقی، رحمت الله؛ جهانی، جعفر؛ ترک‌زاده، جعفر (۱۳۹۷). توسعه الگوی مدرسه سالم: یک مطالعه کیفی. *فصلنامه پژوهش‌های رهبری آموزشی*، ۵(۱۸)، ۱۰۹-۱۳۲.
- جاویدان، علی؛ مرزوقی، رحمت الله؛ جهانی، جعفر؛ ترک‌زاده، جعفر (۱۴۰۱). طراحی الگوی مدرسه سالم و میزان تطابق آن‌ها از دیدگاه مدیران و معلمان مدارس. *فصلنامه اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۱۸(۳)، ۸۵-۱۱۷.
- حجازی، اسد؛ فرج‌اللهی مقدم، حمزه؛ کریمی، محمد (۱۴۰۱). پیش‌بینی سلامت سازمانی مدارس از طریق رهبری تحول آفرین و روحیه کارآفرینی. *دوفصلنامه علمی نظریه و عمل در تربیت معلمان*، ۸(۱۳)، ۱۷۲-۱۴۹.
- حق‌شناس، حسین؛ حق‌شناس، زینب؛ حیدرتاج، وحید (۱۳۹۸). بررسی تاثیر عوامل محیطی مدرسه بر سلامت روان دانش‌آموزان. *اولین همایش ملی مدرسه فردا، اردبیل*.
- رحیمیان، حمید؛ عباسپور، عباس؛ هدایتی، فرشته؛ مهرگان، محمدرضا (۱۳۹۹). اعتبارسنجی مدل مفهومی مدرسه سالم با تأکید بر بهداشت سازمانی با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری. *نشریه مطالعات بین رشته‌ای*، ۲(۲)، ۱-۱۲.
- رضایی، کبری؛ راستگورکاوندی، زهرا؛ مظفری، مریم؛ نظری، مریم (۱۴۰۲). بررسی رابطه سلامت سازمانی مدارس با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهرستان بهشهر. *هجدهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، اقتصاد و توسعه*.
- کاظم‌پور، اسماعیل؛ رحیمی، حسین؛ غلامی، سحر؛ کاظم‌پور، سمیه (۱۴۰۲). نقش تبیین‌کنندگی سلامت انسانی و سلامت سازمانی بر سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شرق گیلان. *فصلنامه آموزش و پرورش متعالی*، ۳(۱)، ۷۶-۸۶.
- کشوری، منصوره؛ سلیمانپور عمران، محبوب؛ اسماعیلی شاد، بهرنگ (۱۴۰۱). طراحی چارچوب نظری مدارس امن در آموزش و پرورش ایران: یک پژوهش کیفی. *دوماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۱۳(۲)، ۱۶-۳۰.
- موسوی، فرانک (۱۴۰۰). بررسی تأثیر دانش مدیریت آموزشی بر قدرت تصمیم‌گیری مدیران مدارس. *فصلنامه آموزش و بهسازی منابع انسانی*، ۲(۲)، ۸۲-۹۶.
- مولایی، اکبر؛ هدایت، فرشته (۱۴۰۰). تعیین‌کننده‌های سلامت سازمانی در مدرسه و تعیین شونده‌های ناشی از آن: یک مطالعه کیفی. *فصلنامه علمی - پژوهشی تعلیم و تربیت*، ۳۷(۴)، ۱۶۲-۱۳۷.
- AlZahrani, S. G. (2023). Healthy Schools Framework in Saudi Arabia: A Narrative Review. *International Journal of Pharmaceutical Research & Allied Sciences*, 12(1), 110-115.

- Barker, R., Hartwell, G., Egan, M., & Lock, K. (2023). The importance of school culture in supporting student mental health in secondary schools. Insights from a qualitative study. *British Educational Research Journal*, 49 (3), 499-521.
- Chouhan, N., Shan, R., Gupta, M., Rashid, S., & Manhas, M. (2023). Evaluation of preferred learning styles among undergraduate students of Government Medical College, Jammu. *National Journal of Physiology, Pharmacy and Pharmacology*, 13(3), 574-577.
- Garbacz, S. A., Minch, D. R., Lawlor, K. L., & Flack, C. (2023). Advancing Research to Improve Family–School Collaboration in School Mental Health. In *Handbook of School Mental Health: Innovations in Science and Practice* (pp. 153-167). Cham: Springer International Publishing.
- González, S. A., Rubio, M. A., Triana, C. A., King, A. C., Banchoff, A. W., & Sarmiento, O. L. (2022). Building healthy schools through technology-enabled citizen science: The case of the our voice participatory action model in schools from Bogotá, Colombia. *Global Public Health*, 17(3), 403-419.
- Kvalsvig, A., Tuari-Toma, B., Timu-Parata, C., Bennett, J., Sinnema, C., Summers, J., & Baker, M. G. (2023). Protecting school communities from COVID-19 and other infectious disease outbreaks: the urgent need for healthy schools in Aotearoa New Zealand. *The New Zealand Medical Journal* (Online), 136(1571), 7-19.
- Long, S. J., Hawkins, J., Murphy, S., & Moore, G. (2023). School health and wellbeing and national education system reform: A qualitative study. *British Educational Research Journal*, 49 (4), 674-692.
- Shoari, N., Beevers, S., Brauer, M., & Blangiardo, M. (2022). Towards healthy school neighbourhoods: a baseline analysis in Greater London. *Environment international*, 165, 107286.
- Velarde, J. M., Ghani, M. F., Adams, D., & Cheah, J. H. (2022). Towards a healthy school climate: The mediating effect of transformational leadership on cultural intelligence and organisational health. *Educational Management Administration & Leadership*, 50(1), 163-184.
- Zivelonghi, A., & Giuseppi, A. (2024). Smart healthy schools: An IoT-enabled concept for multi-room dynamic air quality control. *Internet of Things and Cyber-Physical Systems*, 4,